

T.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
RÉSZÉRE

Székesfehérvári Törvényszék
Büntetés-végrehajtási Csoport, mint
elsőfokú bíróság útján

Székesfehérvár

Pf.: 251.

8002

ALKOTMANYBIROSAG

Ügyszám:

IV/1833-0/2017

Érkezett:

2017 SEPT 22.

Példány:

1

Kezelőiroda:

Melléklet:

9 db

SZÉKESFEHÉRVÁRI TÖRVÉNYSZÉK
BV. CSOPORTJA
SZÉKESFEHÉRVÁR

Érk.: 2017 SEPT 11 89.

Példány: 1 Mell.: 6 db

Az ügyirat
száma: 2. Bv. 529/2017/8

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, [REDACTED]

[REDACTED] szám alatti panaszos - a jelen beadványomhoz 1. szám alatt mellékelten csatolt ügyvédi meghatalmazással igazolt jogi képviselőm, a Dr. Belcsák Róbert Ügyvédi Iroda (székhely: 1133 Budapest, Váci út 110.; telefonszám: +36-1/666-7266; fax: +36-1/215-6305; e-mail: drbelcsak@drbelcsak.hu; eljáró ügyvéd: Dr. Belcsák Róbert) útján – ezúton az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 30. § (1) bekezdésében meghatározott 60 napos törvényes határidőn belül:

I. ALKOTMÁNYJOGI PANASZ

- 1 Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a szerinti hatáskörében eljárva, állapítsa meg, hogy a Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2017. július 26-án kelt, 1.Bpkf.226/2017/2. számú jogerős végzése alaptörvény-ellenes, mivel a végzés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, XXIV. cikk (1) bekezdésébe és XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik, emiatt kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja alapján a megjelölt bírósági döntést megsemmisíteni szíveskedjék.
- 2 Kérem továbbá a T. Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban, az Abtv. 26. §-a szerinti jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytatni szíveskedjék.

II. TÉNYBELI INDOKOLÁS

- 3 2014. október 29. napjától 2016. március 10. napjáig szabadságvesztés büntetésemet töltöttem először a Borsod – Abaúj – Zemplén Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben Miskolcon, majd a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben a pálhalmi és a sándorházai objektumban.
- 4 A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 10/A. § (1) és (5) bekezdése, valamint 436. § (10) bekezdés a) pontja alapján az

alapvető jogaimat sértő fogvatartási körülmények miatt kártalanítás iránti kérelmet nyújtottam be a Székesfehérvári Törvényszékhez. A Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet által érkeztetett beadványt **2. szám** alatt mellékelten csatolom. A kérelmet a büntetés-végrehajtási intézet 2017. március 28-án vette át. Ennek igazolására a tértivevényt **3. szám** alatt mellékelten csatolom.

- 5 A Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a Bv.529/2017/4. számú, 2017. június 21-én kelt végzésével a kártalanítás összegét 543.200,- Ft összegben állapította meg, mindösszesen 388 nap vonatkozásában. Az elsőfokú végzést **4. szám** alatt mellékelten csatolom.
- 6 Mindezek után – az ügyészség fellebbezésére tekintettel – a Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság az 1.Bpkf.226/2017/2. számú, 2017. július 26-án kelt végzésével az elsőfokú végzést megváltoztatta és a kártalanítás összegét 155.400,- Ft-ra mérsékelte. A végzés indokolásában a bíróság kifejtette, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények egy alkalommal, 2015. szeptember 25-től október 28-ig, tehát 30 napot meghaladó időszakra megszakadtak, ennek megfelelően a Bvtv. 10/A. § (4) bekezdésében írt 6 hónapos jogvesztő határidő az ezt megelőző idő tekintetében eltelt, így csak 111 nap vehető figyelembe. A bíróság megállapította, hogy 33 napon keresztül oly módon voltam elhelyezve, hogy az egy elítéltre jutó élettér a 3 m²-t meghaladta. A másodfokú végzést **5. szám** alatt jelen beadványomhoz mellékelten csatolom.

III. JOGI INDOKOLÁS

A) Az ügy érdemében hozott bírósági döntés

- 7 A Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.226/2017/2. számú végzése az ügyben meghozott érdemi döntésnek minősül, mivel az alapvető jogokat sértő fogvatartási körülményekből származó sajátos büntetés-végrehajtási jogviszony alapján a részemre járó kártalanítás összegét oly módon bírálta el véglegesen, hogy az rendes jogorvoslattal (a Bvtv. rendszerében fellebbezéssel vagy panasszal) már nem támadható. A bíróság az általam leírtak és a büntetés-végrehajtási intézet által a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján anyagi jogi kérdésben hozott határozatot, amely ellen jogorvoslati lehetőség nincs.

B) A panaszos legitimációja

- 8 Az alkotmányjogi panasz benyújtására az érintett jogosult, aki jelen ügyben a kártalanítást kérő volt elítéltként egyedül én vagyok.

C) Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme, az ügy érdemét befolyásoló alaptörvény-ellenesség

I.

- 9 Álláspontom szerint a Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság támadott végzése beleütközik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében biztosított jogállamiság elvéből a jogbiztonság alkotmányos követelményén keresztül

levezetett visszaható hatályú jogalkotás tilalmába, valamint ezzel közvetlen ok-okozati kapcsolatban sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes eljáráshoz való jogomat.

- 10 Áttanulmányozva a T. Alkotmánybíróság 2012 óta tartó gyakorlatát az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával kapcsolatban, az állapítható meg, hogy a jogbiztonság – jogállamiság elveinek megsértésére hivatkozó panaszokat csak akkor fogadja be, ha egyrészt az a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik vagy a felkészülési idő hiányosságaira vezethető vissza, másrészt csak akkor, ha a jogsérelem az előbbi két követelmény valamelyikével közvetlen összefüggésben áll.
- 11 A Bvtv. 10/A. § (4) bekezdését a 2016. évi CX. törvény 22. §-a iktatta be 2017. január 1. napjától.
- 12 **Álláspontom szerint – összhangban a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal – jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat egy magatartást jogellenessé.**
- 13 A 7/2016. (IV. 6.) AB határozat rögzíti, hogy a jogbiztonság követelményét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamisági klauzula tartalmazza. Ebből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is. A 34/1991. (VI. 15.) AB határozat, később pedig 34/2014. (XI. 14.) AB határozat is kimondta, hogy a jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely – egyebek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek.
- 14 A 16/2014. (V. 22.) AB határozat kifejtette, hogy a jogbiztonságból fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalma nem feltétlen és kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő jogalkotásra irányadó.
- 15 A másodfokú bíróság végzése rögzíti, hogy mivel a bűnügyi nyilvántartás adatai szerint az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények 33 napra megszakadtak, így mivel a Bvtv. 10/A. § (4) bekezdése kimondja, hogy a kártalanítási igény érvényesítésére kizárólag a körülmények megszűnését követő 6 hónapos jogvesztő határidőn belül van lehetőség, ezért a 2015. szeptember 25-ét megelőző időszak vonatkozásában – figyelemmel a jogvesztő határidő elteltére – kártalanítási igényt nem érvényesíthetnek.
- 16 A szóban forgó időszak 2015. szeptember 25-től 2015. október 28-ig tartott. A Bvtv. 10/A. §-a viszont csak 2017. január 1-jén lépett hatályba. Ebből következően a másodfokú bíróság olyan körülményt értékelte a terhemre, amelynek a 2015-ben nem tehettem eleget, hiszen ilyen kötelezettségem és az igényérvényesítésre előírt jogvesztő határidő még nem is létezett, az nem volt hatályban.

- 17 Álláspontom szerint a Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság végzése a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik, amely alaptörvény-ellenességből engem közvetlen, anyagi kár ért, hiszen a kártalanítás összegét 543.200,- Ft-ról 155.400,- Ft-ra mérsékeltek. Ha a T. Alkotmánybíróság befogadja az alkotmányjogi panaszomat, majd elfogadja az érvelésemet és megsemmisíti a másodfokú bíróság döntését, azzal kétséget kizáróan kedvező irányban változtatja meg a helyzetemet, hiszen újra lehetőségem lesz a magasabb összegű kártalanítás igénylésére.

II.

- 18 Aggályosnak tartom a másodfokú bíróság végzését továbbá azért, mert a bűnügyi nyilvántartás adataira hagyatkozva akként minősítette a 3 m² életteret elérő 33 napos fogvatartásomat 2015. szeptember 25. és október 28. között, amely alkalmas volt annak megállapítására, hogy az alapvető jogokat sértő fogvatartási körülmények megszakadtak. Ezzel kapcsolatban hivatkozni kívánok a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 121. § (1) bekezdésére, amely kimondja, hogy a zárkában elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy minden elítélre 6 m³ légtér és közösen elhelyezett elítéltek esetén személyenként legalább 4 m² élettér jusson.
- 19 Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) a 3 és 4 m² közötti személyes tér esetén szinte kivétel nélkül egyezményesértést állapít meg, ezekben az esetekben azonban jellemzően a fogvatartás egyéb körülményeinek, így például a zárkán kívül tölthető idő igen rövid tartamának és a zárkában tapasztalható magas vagy ellenkezőleg alacsony hőmérsékletnek, az illemhely nem megfelelő elhelyezésének, az élelmezés elégtelenségének, stb. negatív következménye és a túlszűfolttság együttes hatása sérti az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát [Praznik c. Szlovénia (6234/10.), Modarca c. Moldávia (14437/05.)].
- 20 Az Anyanyev ügyben az EJEB lefektette a standardokat annak meghatározására, hogy a személyes tér hiánya alapján megállapítható-e a 3. cikk sérelme: a) minden fogvatartottnak kell, hogy legyen saját fekhelye a zárkában, b) mindegyik fogvatartottnak rendelkeznie kell legalább 3 m² területtel, és c) a zárkának összesen akkora felszíni területtel kell rendelkeznie, hogy a fogvatartottak szabadon mozoghassanak a bútorok között. Bármelyik fenti elem hiánya már önmagában arra enged következtetni, hogy a fogvatartás sérti az Európai Emberi Jogi Egyezmény 3. cikkét.
- 21 A zárkák területéből az EJEB joggyakorlata nyomán le kell vonni a bent lévő bútorok és egyéb berendezések által elfoglalt helyet [Semic c. Szlovénia (5741/10.), Mandic és Jovic c. Szlovénia (5774/10.)].
- 22 A fentiekre tekintettel, álláspontom szerint a másodfokú bíróság alaptörvény-ellenesen hagyta figyelmen kívül a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet szabályait és állapította meg azt, hogy a 33 nap a 3 m²-es zárkában megszüntette volna átmenetileg is az alapvető jogaimat sértő elhelyezési körülményeket, hiszen a minimum élettér 4 m², amelyet csökkentettek a berendezések által elfoglalt helyek és annak ellenére, hogy nem minősül extrém túlszűfoltásznak a börtönben

eltöltött viszonylag hosszú (közel 3 év) időtartam a 3-4 m2 közötti túlsúlyfoltyságot is az EEJE 3. cikkének megsértése szintjére emeli.

- 23 Mindezekre figyelemmel, álláspontom szerint a Székesfehérvári Törvényszék által meghozott végzés az ügy érdemét (a kártalanítás jogalapját és összegét) érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességben szenved. A fentiekben felhozott érvelés nyomán a támadott végzés nem tartozik a bírói mérlegelés körébe, nem pusztán a jogerős döntés kritikája, nem minősül az alkotmányjogi panasz elbírálásával a T. Alkotmánybíróság újabb jogorvoslati fórumnak.

IV. ZÁRÓ RÉSZ

- 24 Jelen beadvánnyommal, legjobb tudomásom szerint akként nyilatkozom az Abtv. 31. §-a alapján, hogy ilyen tárgyban ügy még nem volt a T. Alkotmánybíróság előtt.
- 25 Az Abtv. 54. § (1) bekezdése alapján az alkotmánybírósági eljárás illetékmentes, erre tekintettel eljárási illetéket nem róttam le.
- 26 Nyilatkozom, hogy a Székesfehérvári Törvényszék 1.Bpkf.226/2017/2. számú végzését 2017. augusztus 14-én vettem kézhez.
- 27 Tájékoztatom a T. Alkotmánybíróságot, hogy ügyemben jelenleg nincs folyamatban sem felülvizsgálati eljárás, sem jogorvoslat a törvényesség érdekében, sem pedig perújítás.
- 28 Az Abtv. 52. § (5) bekezdésére, valamint 57. § (1a) bekezdésére, illetőleg az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel akként nyilatkozom, hogy a jelen ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványomban szereplő személyes adataim nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

Budapest, 2017. szeptember 07.

DR. BELCSÁK RÓBERT ÜGYVÉDI IRODA
1133 Budapest, Váci út 110.

Tisztelettel:

panaszos
képv.:

Melléklet:

- 1. sz. melléklet: ügyvédi meghatalmazás
- 2. sz. melléklet: kártalanítási kérelem
- 3. sz. melléklet: tértivevény
- 4. sz. melléklet: elsőfokú végzés
- 5. sz. melléklet: másodfokú végzés

